

2025 m. lapkričio 6 d.

LR Seimo Biudžeto ir finansų komitetui

Kopija:

LR Vyriausybės kanceliarijai

LR Finansų ministerijai

DĖL AKCIZŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-855

„Investors' Forum“ asociacija (toliau – Asociacija) kreipiasi į Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetą dėl kartu su 2026–2028 metų biudžeto projektu pateikto **Akcizų įstatymo Nr. IX-569 9, 37¹, 38 straipsnių ir 3 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-855** (toliau – Įstatymo projektas), kuris artimiausiu metu bus svarstomas Biudžeto ir finansų komitete.

Šiuo raštu teikiame poziciją ir argumentus dėl nepritarimo Įstatymo projekto siekiui 2026 m. ir toliau didinti dyzelino akcizą. Atitinkamai, **siūlome nuo 2026 m. sausio 1 d. nekelti dyzelino akcizo ir išlaikyti jį tokia pačia lygyje, koks buvo 2025 metais.**

Išanalizavus Įstatymo projektą galima daryti išvadą, kad jis neatliepia lydraštyje nurodytos problematikos ir nesprendžia deklaruojamų tikslų. Nors projektu siūloma nuo 2026 m. sausio 1 d. gazoliams taikyti šiuo metu galiojančią CO₂ dedamąją – 53,6 euro už 1 000 litrų produkto, kartu keičiamas Akcizų įstatymo 37¹ straipsnis, kuriuo numatoma didinti pastoviąją akcizo dalį dyzelinui nuo 466 iki 500 eurų už 1 000 litrų produkto. Tai reikš, kad dyzelinas nuo 2026 m. pabrangtų apie 3,4 ct už litrą (be PVM), o tai tiesiogiai padidintų kainų skirtumą tarp Lietuvos ir kaimyninių šalių, ypač Lenkijos, kur dyzelino kaina jau dabar 8–10 ct pigesnė.

Be to, Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys rodo, kad per pirmuosius devynis 2025 mėnesius dyzelino pardavimo kiekiai Lietuvoje sumažėjo daugiau nei 209 mln. litrų, t. y. beveik 15 proc. Tai rodo, kad tolimesnis akcizo didinimas sukeltų neigiamas ekonomines pasekmes: (i) infliaciją, (ii) sumažintų biudžeto pajamas iš akcizų, (iii) priverstų degalų prekybininkus mažinti darbuotojų skaičių, ypač pasienio regionuose. Be to, didesnės degalų kainos turėtų platesnį poveikį šalies ekonomikai – jos didina gamybos, logistikos ir paslaugų sąnaudas, todėl brangsta kone visos prekės ir paslaugos, o tai silpnina vartotojų perkamąją galią ir didina bendrą infliacinį spaudimą.

Asociacija taip pat pabrėžia kompensacinių priemonių svarbą, kurios leistų minimizuoti neigiamą akcizo didinimo poveikį. Viena iš veiksmingiausių priemonių – dalinio akcizo už dyzeliną grąžinimo sistema, sėkmingai taikoma daugelyje ES šalių (pvz., Prancūzijoje, Belgijoje, Ispanijoje, Italijoje, Slovėnijoje, Vengrijoje ir kt.). Toks modelis leistų Lietuvos vežėjams konkuruoti regioniniu mastu, išlaikyti degalų pirkimus Lietuvoje ir kartu užtikrinti papildomas pajamas valstybei. Preliminariai vertinama, kad įgyvendinus tokią sistemą biudžeto pajamos galėtų padidėti net apie 92 mln. eurų.

Atsižvelgdama į tai, Asociacija siūlo:

1) Išlaikyti dyzelino apmokestinimo lygį ne didesnį nei 2025 m. – pastoviąją dalį ne daugiau kaip 466 eurus už 1 000 litrų produkto, o CO₂ dedamąją – ne daugiau kaip 53,6 eurus už 1 000 litrų produkto. Taip pat įvertinti aktualią informaciją dėl planuojamos akcizų politikos kaimyninėse valstybėse, Lenkijoje ir Latvijoje, nuo 2026 metų ir priimti sprendimus, kurie lemtų, jog kuro Lietuvoje kainos nebūtų didesnės nei kaimyninėse šalyse.

2) Apsvarstyti dalinio akcizo grąžinimo sistemos įdiegimą Lietuvoje, kuris leistų išlaikyti degalų rinkos konkurencingumą ir apsaugotų valstybės biudžetą nuo mokestinių praradimų.

Apibendrinant, Asociacija ragina Biudžeto ir finansų komitetą, svarstant Įstatymo projektą, atsižvelgti į realius ekonominius rodiklius, rinkos konkurencingumą ir tvarios fiskalinės politikos principus.

Pagarbiai

Vytautas Šilinskas

Asociacijos Investors' Forum vykdomasis direktorius